

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Conuersationes periculosæ, & sermones inhonesti ac scurriles, vitandi, &
oscula & choræ. Gap. XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

CAPVT DECIMVM TERTIVM.

Conuersationes periculose, & sermones inhonesti ac surriles vitandi, & oscula, & choree.

177. **S**exta via ducens ad malū, & vitanda volenti ingredi Religionē ac declinandi à malo, est, omnis conuersatio periculosa cum personis etiam non malis, vel quæ non videntur malæ. Periculosa illam esse censeo (vti etiam omnes censent prudentes & pij) quæ etsi non repente, saltem sensim & pedetentim, disponit ad magna mala & peccata mortalia, per res quæ videntur primo aspectu non malæ, sed indifferentes, & palliatæ vel more recepto patriæ, vel consuetudine bonorum hominum, vel specie quadam vrbauitatis & humanitatis. Tales res sunt, colloquia longiuscula cum fœminis, choreæ, oscula fœminarum, tactus manuum, præsertim diuturnus, comotationes in popinis, ludus alearum & chartarum, & his similia, nullo malo, & inhonesto fine ac modo, sed prætextu humanitatis instituta. Dico, tales actiones periculosissimas esse, ac proinde vitandas, volenti ingredi religionem, ne ante ingressum, virtutis & salutis naufragium, adhuc ante portum, patiat. Periculosas esse, imò perniciosas, heu quotidiani lapsus multorum declarant. Sciunt benè malo suo, qui res huiusmodi non declinant, nec declinant. Hinc enim oriuntur lasciuia desideria, impuri consensus, turpia verba, obscœna colloquia, & actus nefandi, & consuetudo impurè viuendi. Item rixæ, mendacia, periuria, blasphemia in ludis alearum & chartarum. Quocirca hæc omnia cum via sint ad malum, & via multorum peccatorum orbitas habens, declinanda est, qui vult declinare à malo & ingredi Religionem.

Et quidem oscula, etsi per se non sint mala, & olim in vsu fuerint veteris Ecclesiæ puro animo adhibita, quando malitia nondum adoleuerat, nunc tamen, nimis corrupto hoc seculo periculosissima sunt. Ideo meritò S. Eucherus ex Cicerone, appellat osculum, *arrham peccati*, additque etiam esse *morsum diaboli*. Quocirca S. Basilus Ethnicorum autoritate, *Formosorum*, inquit, *oscula capere oportet, non secus quam animalium venenatorum morsus*. Diffunditur enim venenum ex osculo per omne corpus. Et Socrates, vt scribit Xenophon, *Pulchrorum oscula & obtutus vitare penitus iubebat, repote que petus, & scorpionibus & phalangis venenum infundant*. Ideo vt refert S. Hieronymus Pelusiota, *Cum Socrates quendam formoso adolescenti osculum figentem conspexisset, hic, inquit, facile gladiatorum cuspidibus innataret, atque in ignem insiliret: qui scilicet tantum in se ipso incendium per osculum incitare minimè dubitauit*. Quod tanto magis masculis, præsertim adolescenti-

bus cauendum est: quia illi magis quam fœminæ procliuus sunt ad venerem, & illorum virginitas, vt obseruauit Tertullianus, est laboriosior, ob maiorem calorem masculorum.

Colloquia etiam, (præsertim longa & clandestina) cum mulieribus periculosissima sunt. Nam vt ait S. Chrysostomus, *Et oris decor, & motuum exquisita mollities, & inaccessus affectatum studium, & vocis contractio, & oculorum & malarum pigmenta, & cincinnorum compositiones, & capillitij tinctura, & vestium sumptuosarum auratarumque diuersitas, & gemmarum pulchritudo, & vnguentorum fragrantia, & cetera omnia quæ muliebre genus affectare solet, talia sunt, quæ animum commouere possunt, nisi is continentia austeritate occalluerit*. Hoc sensu, inquit Theophilus Raynaudus præter alios pronunciatum est sapientissimè à Sapiente: *Melior est iniquitas viri, quam mulierem beneficientem: id est, tutius esse & castitati minùs periculosum, versari cum viro, tametsi inquinato & moribus deprauatis, quam cum muliere bona & optima*. Ideo hanc rem SS. Patres vehementer vetarunt. *Quoniam enim modo, inquit S. Nazianzenus orat. 44. aliena (fœmina) facile huic saluti erit quem (Adamum) sua perdidit* (Eua) In colloquiis enim, præsertim longiusculis, & multò magis in remotis ab aliorum aspectu, intercedere solent & verba mollia ac fracta, & aspectus curiosi & fixi, illecebræ grauissimorum malorum. Nam si mulier, inquit S. Chrysostomus, *fortitudò in foro obuia, & neglectius culta, sepe numero curiosus intuemem cepit ipso vultus aspectu, isti, qui non simpliciter neque fortitudò, sed studio, & tanto studio, vt Ecclesiam quoque contemnant, & hac gratia pergunt illuc, ac totum ibi desidentes diem (vel partem aliquam diei) in facies fœminarum illarum defixos habent oculos: quæ fronte poterunt dicere, quod eas non viderint ad concupiscendum: vbi verba quoque accedunt fracta lasciuiaque: vbi cantiones meretriciæ; vbi voces vehementer ad voluptatem incitantes; vbi stibio picti oculi; vbi coloribus tincta genæ; vbi totius corporis habitus, fucorum impostura plenus est; aliaque insuper multa lenocinia ad fallendos inescandosque inuoluentes instructa: Accedunt huc irritamenta per fistulas, ac tibias (vel alia instrumenta musica) aliaque huius generis modulatio, in fraudem illiciens, mentisq; robur emolliens, ac meretricium insidius declinatione præparans illic desidentium animos, efficiensque vt facilius capiantur. Etenim si hic, (in templo) vbi Psalmi, vbi diuinorum verborum enarratio, vbi Dei metus multaque reuerentia, frequenter ceu latro quispiam versutus tamen obrepit concupiscentia, quomodo qui defederit in theatro (in popinis, in conuiujs pecculantia plenis) qui nihil sani neque audiunt, neque vident, qui vndique obsidionem patiuntur per aures, per oculos, possint illam superare concupiscentiam? Fugienda sunt itaque talia colloquia iis qui ad statum Religiosum aspirant, & omnis periculosa conuersatio vitanda.*

Vt autem miro exemplo hanc rem persua-deam

l. de veland. virg. cap. 10.

l. 6. de Sa. cerd. in. d. 10.

lib. 6. de virg. & vit. sect. 2. c. 7. n. 141. Hier. ep. 47. Chr. hom. de cohab. re. gul. cum fœmin. & S. cont. concub. & S. cont. facer. Antioch. hom. 17. & 18. Bas. & Nyll. l. de virginit. Eph. r. 1. de abst. a con. pericul. & tr. aduers. improbas mulieres. Chr. hom. 3. de Dauid. & Saul.

deam iuuenibus qui nondum hæc mala suo damno experti sunt, adferam valde bene ponderandum exemplum, quod de se narrat S. Tereſia Virgo innocentiffima, in vita à ſe ſcripta: in qua refert, ſe viſiſſe, Deo ipſo reuelante, preparatum ſibi in inferno locum. Ponderemus hoc. In primis, certum eſt, S. Tereſiam nunquam tota vita ſua commiſiſſe peccatum mortale, ſed conſeruaſſe inuolam gratiam baptiſmalem: quia id de ea ſcribit eius Confellarius Didacus Iepheſius, Archiepiſcopus Turiaſonenſis in altera eius vita. *Secundò*, certum eſt, S. Tereſiam non fuiſſe obnoxiam peccatis, quæ liberæ fœminæ committere ſolent, rixis, murmuratiõibus, detractionibus, garrulitatibus, & his ſimilibus, & in materia caſtitaſis ſe nil vnquam admiſiſſe, quod materia confeſſionis eſſe poſſet, vti ipſa met hoc de ſe ſcribit. *Tertiò* certum eſt, illius animam ab impuris cogitationibus caſtitati contrariis, ita fuiſſe alienam & mundam, vt alter eius Confellarius è Societate noſtra P. Rodericus Aluarez (diuerſus à P. Balhazare Aluarez) oſtenſis ſuis perſpicillis vitreis, coram aliis dixerit: ſicut eſt impoſſibile, vt huc iniret mala cogitatio, ita erat anima Tereſia beneficio ſpecialis diuinae gratiæ, vt teſtis eſt in eius vita idem Archiepiſcopus Turiaſonenſis. Cur ergo Deus oſtendit pro illa locum in inferno paratum, ſi præuidit eam morituram in gratia baptiſmali integrâ, nullo peccato mortali contaminatam, cum ob ſolum peccatum mortale damnetur homines ad pœnas æternas inferni?

Reſpondet ad hoc dubium defenſor illius innocentia noſter P. Franciſcus Ribera, in eius vita pulcherrima & digna lectu (quam primus conſcripſit) in Apologia quadam quæ eſt eius vitæ adiuncta, & ait, fuiſſe conuerſationem S. Tereſia, talem, vt, ſi eam cum perſonis quibusdam ſecularibus continuafſet, delapſa fuiſſet ex illa conuerſatione etſi non inhoneſta nec primo intuitu mala, ad peccata mortalia, & in illis fuiſſet mortua, atque ita damnata. Ideo ipſa met poſtea deſcribens hunc ſuum errorem, ſcilicet parui faciendi quædam peccata venialia, quæ admittebat in illa conuerſatione, & quæ quidam rudes Confellarij ei dicebant non eſſe peccata, ſic in ſua vita ſcribit de ſe ipſa: *Manſi in hac ceſſitate credo plus quam ſeptemdecim annis, donec quidam Pater Domini, canus, valde doctus, mihi aperuit oculos in aliquibus rebus; & illi ex Societate Jeſu, totaliter mihi incaſſerunt tantum timorem; aggrauando adeò mala mea principia.* Si ergo S. Tereſia nullo vnquam peccato mortali coinquinata, nulla impurâ cogitatione vnquam infeſtata, ac proinde nullis fœdis tentationibus impugmata, per conuerſationem ex ſe non malam, choreis, luſibus alearum aut chartarum, aut tabulis iſpanum, aut curioſis aſpectibus alterius ſexus hominum, oſculis vrbaniſ, non maculatam, ſi in ea conuerſatione durafſet, iuiſſet Dei

iudicio ad infernum, quis erit tam veſcors & ſua animæ non amans, qui cum expertus ſit, ſe prolapſum ſæpius in peccata mortalia, vel ſaltem ſe obnoxium tentationibus impuris & iracundis, velit tales conuerſationes initerquales ſuprà dixi vitandas eſſe, non tantum volenti ingredi Religionem, ſed multò magis volenti viuere in ſeculari ſtatu, & in eo mori?

Choreæ quoque ac ſaltationes vitandæ ſunt ab omnibus, ſed maxime ab iis, qui de ſtatu Religioſo amplectendo cogitant. Quia vt S. Baſilius præmonuit: *Viri ac femina communes conſtituentes choros, maloque demoni miſeras tradentes animas, ſeſe inuicem libidinum telis confoſcunt, atque lacrerant: viſus inter ſe hiſtrionicos, cantu probroſos, meretricioſos geſtus ad libidinem inuitantes, exercent. Rides, dic mihi, & gaudes in præta ſolidâque latitiâ, cum lachrymas fundere, ac dolere ob ea quæ admiſiſti, opus erat. Cantus profanos exerces, oblitus Paſſionum & hymnorum; quos didiciſti. Mores pedes, & inſanus ſaltas, choreas ducis impudens, cum genua ad Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti cultum ſteclere oporteat. Si fortuiti occuſus, iis qui obiter mulierculam inſpexerunt, tantum paruum periculi, quando magis fuerit, cum de induſtria congregantur, cum dedit à operâ mulieres in ebrietate & conuiuio, omni laſciuio geſtu, ſaltatione, cantu impudico, ad libidinem effrenes iuuenes inuitantes ſpectantur? Quid dicunt, aut quid cauſantur ex his ſpectaculis (conuiuio, popinis) vbi tot mala congregantur? Nonne ob voluptatem ſe, ac ad excitandam concupiſcentiam, ſpectare? Itaque inexcusable laſciuia pœnas, apud iuſtum Dei iudicium quandoque dabunt. Debet bonæ conſcientiæ mentis eſſe letitia, inquit S. Ambroſius, non inconditis commeſſationibus, non nuptialibus excitata ſymphoniis. Ibi enim inuita verecundia illecebra ſuſpecta eſt, vbi comes deliciarum eſt, extrema ſaltatio. Quid enim ibi verecundia poſſeſt eſſe, vbi ſaltatur, ſtrepitur, concupitur? Vbi (vt ait S. Ephræm) citharæ ac chori & plauſus manuum, ibi viuorum tenebræ, & mulierum perditio, angelorum triſtitia & diaboli feſtum. O improbum diaboli conſilium! Hodie pſallunt ex ordinatione Dei, & cras ſtudioſe choreis incumbunt, iuxta doctrinam ſathane. Noli hodie pſallere cum Angelis, & craſtino die in tripudiis eſſe cum demonibus. Noli hodie ſacras lectiones audire, tanquam Chriſti dilectus auditor, ac cras citharis intentus eſſe, vt preuaricator Chriſti & inimicus. Noli hodie pœnitere de peccatis & cras in perditionem tuam ſaltare in choreis. Vbi ſaltus laſciuus, inquit S. Chryſoſtomus, ibi diabolus certe adest. Non enim ad tripudia pedes vobis tribuit Deus, ſed vt modeſte incedamus; non vt impudenter camelorum more ſaltamus. Quod ſi corpus deforme ſit impudenter ſaliendo, quando magis animam ſedari credendum eſt?*

Septima via ducens ad peccata mortalia, eſt fermo iocoſus & turpiter ſcurrilis & facetus, ex quo facilis eſt progreſſio ad colloquia valde obſcœna; & deinde ad nefaria cœtera perpetranda. De talibus iocis & riſu tale eſt iudicium S. Chry-

1.3. cap. 1.

1.3. cap. 4.

cap. 5.

hom. de ebriet. & luxu.

1.3. de virginitate.

co. 1. tr. de iudicis chiltiano fugiend.

hom. 4. in Matth.

179.

S. Chryostomi: Consideramus, inquit, si nimium quidam ac importune risit, reprehensio est à quopiam. Responder alius, nihil esse id mali. Quid enim est risus aut quid inquam mali ex risu sequitur? Orta tamen est ex immoderato paulisper risu scurrilitas, à scurrilitate turpilogium: à turpilogio operatio turpis profecta est. Dum inter turpia & dedecorosa videmus, ait Saluianus, scelera committimus, & quidem scelera non minima, sed ob hoc ipsum penatiora, quia cum videantur specie esse parua, rebus sunt exitiosis pestilentissima. Quotidiana pro dolor experientia comprobata talibus sermonibus multos prolabi ad turpia facinora. Ideo merito Sidonius Apollinaris commendauit quendam, Quod castitatis affectu contubernia fugerit impudica praesertim quibus nihil pensi, nihil sancti est in appetendis, garrendisque turpidinibus: quique, quod verbis inuerecundis aurium publicarum reuerentiam incessant, granditer sibi videtur facietari. Quocirca Aristoteles suo & aliorum iudicio monuit, Omnino obscenitatem verborum exterminandam esse ex Ciuitate: ex turpiter enim loquendi licentia, sequitur turpe facere. Seruandum est ergo monitum S. Alterij: Et auribus sua leges sint, sua cautiones. Ad sanos enim sanctosque sermones inclinare & patrefacere eas oportet, ac per istos quasi tubos ad animam bona dicta transmittere. At si quis vitorum affecta, pestilensque & perniciosus homo propius accedit, ut peccati cœnum per aures infundat; vitandus ille & fugiendus non aliter, quam genus illud ferarum, quod toxicum eraculatur.

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

Ingressurus Religionem non petat consilium a cognatis: non differat ingressum: non abiciat Dei uocationem: bono fine ingrediatur: peccatis grauibz tunc abstinat: bona temporalia ante ingressum non dissipet.

Cum Religiosus status is sit, in quo Christo inuitante, eum sequuntur illi, qui mundum relinquunt, & hæc sequela, ut ait S. Hieronymus, relicta mali, facere bona. Cùm supra dictum sit, quibus modis relinquenda sint mala, seu declinandum à malo, ut ait Dauid, nunc videndum est, quid sit facere bona, quod diximus debere esse cordi ei, qui se preparat ad ingressum in Religionem, uti & cuius Religioso. Hoc S. Ambrosius indicat quid sit: Christus inquit, est finis omnium que piâ mente possumus, in omnibus tibi sequendum est. Ad quem igitur contendas, nisi ad perfectionem omnem summamque virtutum? Et idem tibi dicit: Veni sequere me, hoc est, ut ad consummationem virtutû peruenire merearis. Ergo qui sequitur Christû, eum pro possibilitate sua debet imitari, ut præcepta eius secum ipse medietur, & diuinorum exempla factorum.

Sed ad particularia deueniendum est, quibus modis is qui interior sentit inspirationes ad ingressum in Religionem, debeat sequi Christû, & se gerere, antequam ingrediatur Religionem.

Primus modus est, Ne petat consilia à sanguine iunctis & similibus personis, carni & mundo addictis, sed propter causas supradictas tanquam diuinam uocationem acceptet. Quantos mundi sapientia maledicta supplantat, inquit S. Bernardus, & conceptum in eis extinguit Spiritum, quem voluerat Dominus vehementer accendit. Noli, inquit amici, precipitanter agere, diu considera, diligentiùs intueri: magnum est quod proponis, & opus habens multâ deliberatione. Experire quid possis, amicos consule, ne post factum te penitere contingat. Hac sapientia mundi terrena, animalis, diabolica, inimica salutis, suffocatrix vitæ, mater repiditatis, que solet Deo vomitum prouocare. Caue tibi ait. Ut quid enim? Cùm à Deo verbum esse non dubitas, quid opus est deliberatione: vocat magni consilij Angelus: quid aliena consilia prestolaris: quis enim fidelior, quisue sapientior illo? Deduc me Domine & deducar: fortior esto & inualefce. Noui ego quamam sint, que oportet fieri cito. Abscondi ignem in sinu meo, & exusto iam latere, iam nudatis visceribus, iam sanie defluentibus, diu mihi deliberandum est an expergiscar, an excutiam, an abiciam illum? Amicos consulat, qui non legit, inimici hominis domestici eius. Quocirca S. Thomas fusè ex S. Scriptura & SS. Patribz probans, non esse petenda consilia, dum quis vocatur à Deo ad Religionem, siue vocetur exterioriùs, ut Apostoli, siue interioriùs, ut alij, & asserens non esse diu deliberandum de hoc, sed statim executioni mandandam diuinam uocationem, id quoque confirmat auctoritate Aristotelis, asserentis, De his qui à Deo mouentur, consiliari non expedit eis. Habent enim principium tale (mouens animam & rationem) quod melius est intellectu & consilio: scilicet Deum: Et subdit S. Doctor: Erubescat igitur, qui se dicit Catholicum, diuinitus inspiratos ad humana transmittens consilia, quibus eos Philosophus ethnicus asserit non egere. Et supra dixerat: Spiritus S. reuelat non solum docendo quid homo debeat loqui, sed etiam suggerendo, quid homo debeat facere, ut dicitur Ioan. 14. Cum igitur homo instinctu Spiritus S. mouetur ad Religionis ingressum, non est ei differendum, ut humanum requirat consilium, sed statim homo impetum Spiritus S. sequi debet. Quod si ipsi parentes dissuadeant in Religionem ingressum, imò vetent, obedire eis non tenetur, ut cum S. Hieronymo docent alij SS. Patres & Theologi. Immo ipsi ethnici. Hinc Hierocles ad 4. Pythagoræ: Maioribus, inquit, bonis propositis, maiora minoribus præferri oportet, quando vtrumque seruare non licet. Ut honestum quidem est obedire Deo, honestum & parentibus, si vtrumque præceptum & suadela, ad hoc tendit, firmum erit, & lucro adscribemus. Sed si ad aliud nos lucat diuina lex, ad aliud nos ferant præcepta parentum, in hac uoluntatum diseritate, Deum præferri semper oportebit. In is solum parentibus non obtemperantes, in quibus ipsi diuinis legibus non obedierunt. Exempla eorum qui inuitis parentibus ethnici ad vitam philosophicâ conuolarunt, habet ethnicus Porphyrius.

Secundus modus faciendi bonum, est, ne pro-

181.

S. Ecce nos reliquimus omnia.

Mich. 7. Marth. 10. Opusc. 17. contra retrah. ab ingref. Relig. c. 9.

Hier. ep. ad Heliodor. Amb. 1. 1. de Virginit. Aug. ep. 38. Chrysof. hom. 84. in Ioan. Gregor. hom. 37. in Euang. Sanchez 1. 4. in Decal. c. 20. & ibi citati. 182.

